

ПЛАСТОВІ ВІСТІ

ОРГАНЪ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ
ПЛАСТУНІВ ЕМІГРАНТІВ

Олекса Стефанович.

Ю р і й.

*У силі своїй — всепотужний.
Краса його — криці краса.
В десниці спис харалужний
І смерть на вістрі списа.*

*Вже давнім жорстоке змагання,
Та досі комонь пам'ята
Хрипке гадюче харчання
І кров і хряскіт хребта...*

*Німіють. В майбутньому зриться
Борня незрівняно — тяжка.
І літа з криці десниця
Списа міцніше стиска.*

Прогулька.

(Спо м и н).

Ми виїхали з міста поноудні. Всі веселі й бадьорі. Рівним кроком гордо минали ми передмістя. Відотхнули, коли опинилися серед зелених килимів природи під ліском. «Свобідно» — команда. І сорок пластунів весело повторило. По деревах і кущах ще довго блукало — «сво-бід-по-о-». Залунала пісня. Душа пішла лісом.

Перші ряди починали веселої. В лісі заметушилася жива природа. Над могутнім дубом уносився буз'юк, а яструб повисав під синім небом. Минули ми ліс і виїхали на полеву дорогу. Вона губилася між зеленими стінами збіжжя. Довкола нас хвилювало море життя, а червоні маки виривали мов коралі. Жайворонки, мов срібні дзвіночки, повисали у воздуху.

І побачили ми краєу піль, почули музику природи. Міллинами арф звучали поля, тисячами сонілок грали небеса. Довкруги нас зелень, мов море, перелитана червоними, білими і синіми цвітами, над нами синява неба із білими хмарками, що мов вівці бігли на схід.

Мовчки ішли ми даліше. На овиді виривали дерева: Село. В селі короткий відпочинок. Перед заходом маємо бути на місці. А паншою ціллю — табор в лісі біля ставу.

Сонце котилося до небосклону, а ми виходили із села. Пісню працював з ним. Нас провозжала цікавість дітей. Перейшли ми зелені луги і збочили з дороги. Стежа пішла шукати стежок, а ми продиралися високими шуварами. В одному місці будували з палиць місток, щоб перейти.

Сонце червоніло, а ми йшли до нього. Коли його велике колесо котилося понад лісом, що був нашою ціллю, ми відчували завзяття — «ми мусимо ще перед заходом зайти». Почули нову силу в м'язах, пову волю.

Вершки дерев золотилися світлом сонця, як ми входили в холод ліса.

— «Курінь стій!» Радісно привитали ми цілі мандрівки. А тут нова краса лісної природи.

Ми відпочивали, а опісля будували табор. На краю ліса була полянка, окружена докруги кущами ліщини, що прилягали до великих дубів. На них воркували горлиці. Сонце куналося в синіх водах ставу, а золота дорога від нього вела до нас по воді, яка під подувом леготу вітру, морщилася і мінялася мільонами діамантів.

По хвилині руханки купалися й освіжувалися холодною водою ставу. Вже сумерки блукав по кущах і цвіркуни озивалися, як ми вечорили при ватрі.

В шуварах відгукувалися деркачі і злітали на нічліг качки.

А потім молитва на поляні біля шатра. Дим ватри уносив молитву пластунів до неба разом із співом солов'їв.

Нічліг. Ватра лопотіла і обкидала золотом шатра і пні дерев. У шатрах спали пластуни. Але я бачив (я був на стійці), що не одна голова зазірала із шатра, як сходив місяць, як блимають зорі, не одно вухо слухало, як ляпашть в кущах ліщини солов'ї. Дивився я як по кущах блукали тіпи, як погукав пугач; місяць зазірав на поляну і сріблів листя. Я зрозумів мову природи...

Рано ставали всі здорові, веселі. Гамір зливался із співом чудового ранку ліса і ставку в одну пісню — мову. По срібній росі виїшли ми на беріг. Ранок мав грою красок. Ми вправляли, купалися. При сніданні, що дуже нам смакувало, не обійшлося без веселості. Співали пісні, розмовляли.

Сонце піднеслося понад шувари, як ми з піснею на устах покидали ліс, ставок і йшли даліше на стрічу сонцю золотому.

Пау-Ангаре.

Чи Ти вже заплатив передплату? Зроби це ще сьогодні!

Підготовка до табору.

(Дивись попереднє число „Вістей“).

В гравні — червнї поодинокий пластун систематично та витривало виконує плян, намічений у попередньому місяці.

Організатори табору повинні:

1) Виготовити подрібний програм табору (денний порядок, які курси, іспити, гри-збави, мандрівки і т. ц., і хто їх переведе).

2) Зложити точний кошторис табору на підставі інформації, зібраних у минулому місяці.

3) Зробити остаточний апровізаційний план (бодай на перший тиждень), щоби можна було закупити харчі за гуртові ціни.

4) Приготовити адміністрацію (спосіб ведення, адміністраційні книги та друки).

5) Зобов'язати до участі: управу табору та інструкторів (кухар, лікар!).

6) Доповнити загальний виряд.

7) Урядити дальні прилюдні виступи для поінформовання широкого громадянства та придбання грошей.

8) Роздати «карти зголошень до табору» та означити дату звороту.

9) Зробити розумну пропаганду та рекламу для табору. Зокрема подати до відома інформації щодо проводу, ціль та ідейний напрям табору, принеси таборového життя і т. п.

10) Старатися про підмоги та фонди (збірки) для немаєщих пластунів.

11) Старатися про залізничні знижки.

12) Зарядити, щоби на час дістати на місце матеріял, потрібний для будування табору.

13) Постаратися, щоби вчас прибуло на місце табору відповідне число пластунів для будування табору.

14) Своєчасно оголосити програм праці в таборі, щоби пластуни могли приготувитися (пр.: іспити).

Не забудь післати даток на Пресфонд „Пластових Вістей“.

Гігієна у мандрівному таборі.

У мандрівному таборі, так само як і в сталому, треба придержуватись певних гігієнічних правил, щоби оминути багатьох неприємностей, а то й небезпек і для нас самих, але головню для пластунів, переданих під нашу опіку. Деякі правила треба мати на увазі вже при вкладанню пляну, бо інакше прийдеться нам міняти його мало не кожній день. Особнего відповідальний за всіх членів — є провідник. Він мусить стало слідкувати за кожним членом (тому масових таборів треба уникати!) та, удержуючи строгу карність, примусити всіх до виконування відповідних принципів. Ось важливі з них:

1) Скорість походу має бути рівномірно повільна (3 - 4 - 5 км./год.), відповідно до терену (гори!), погоди (спека!) та до віку, здоров'я, обтяження і змучення членів. Все примінюватися до найкращого!

2) Денно не робити більше, як 15—20—25 км., відповідно до вище згаданих умовин.

3) Відпочинки робити правильно і тоді, коли ніхто не чує змучення: по першій 1/4 год. ходу — 5 хвилин, по кожній дальшій год. 10—20 хвил., відповідно до згаданих умовин. Під

гору робимо частіше, але короткі відпочинки з глибоким віддиханням (не сідаючи!). При кінці тури довгий відпочинок.

4) Походувати не у правильних, замкнених рядах, але вільно.

5) В часі походу говорити як найменше, віддихати носом. Співати тільки на череміну гуртками і з відповідними перервами (якщо не має вітру та пороху!).

6) Уникати битих доріг, повних порохів та сонячного жару. Найкраще йти хребтами гір, де й спеки не відчувається.

7) Підчас походу можна пити (не студено!) воду тільки малими ковтками, краще переварену (чай), ніж воду невідомої якості. По скінченні тури можна пити тільки аж по довньому відпочинку.

8) Підчас спеки накривати голову. Під капелюх можна дати намочену хустину. В тіні голову відкривати.

9) Одяг, пасок мусять бути вільні, не затісні, зокрема не брати тісних ковпирців. У спеку скинути блюзу, але сорочку залишити.

10) Взуття мусять бути вигідне, не тісне, але й не завільне, з грубою підшитою, скариетки грубі (і в літі!), найкраще новітні. На довні тури порадно смазувати скариетки ласом.

11) Після походу поручається в часі відпочинку дуже коротку купіль ніг у ріці, і то лише по охолодженню ніг. По скінченній турі ноги вимити холодною водою та добре витерти.

12) Хто має нездорові ноги — не сміє брати участі у мандрівці.

13) На мандрівку брати зі собою харчі, які скоро не псуються: сухарі, омент, сир, вудженину, солонину, чоколяду, цукор, цитриновий порошок і т. п. Крім того харчі до варення: кукурудзяна мука, риж, шишо та інші крупи, сушений макарон (галушки), консерви і т. п.

14) В мандрівці треба бодай раз на день їсти гарячу, добре варену страву.

15) Їжу треба дуже добре пережовувати.

16) Нашлечник не має бути занадто тяжкий; мусять містити лише конечно потрібні річі та відповідати вікові й силі пластуна. Для молодших хлопців та для дівчат не більше, як 6 кг., а для старших 8—10 кг.

17) Заборонити купання в річках без нагляду старших, добрих плавців. У мандрівці купатися лише з великою обережністю. Час побуту у воді (не зимній!) може тривати до 5 хвил. Зігрітим та змученим взагалі купатися не вільно. Так само сейчас по їдженню. Того самого дня не купатися більше, як два рази і то лише з кілька-годиною перервою.

18) Купелі річні можна зполучити зі соняшними та водоніжними. Соняшна купіль для непривичних не довша, як 15—20 хв., при тім голову треба прикривати.

19) Природні потреби залагоджувати лише підчас відпочинків. В наглій потребі котрогось члена, мусять зачекати цілий відділ, бо ніхто не сміє оставатися позаду та потому доганяти.

20) На випадок ослаблення, задихання, биття серця, наглого

болю голови, потемніння в очах і т. п., котрогось з членів, треба сейчас зарядити відпочинок, уділити поміч, а в разі потреби відіслати його назад найменше з двома найбільш досвідченими пластунами.

21) Для нічлігу вибрати завжди місце цілком сухе, біля доброї питної води. Ніколи не спати на голій землі, або у мокром одязі.

22) Уникати бачинетих околиць (малярія!) або таких, де появилися пошесні недуги (тиф!).

23) Окрему увагу звернути на чистоту: тіла, одягу, їжі, й начиння і т. п.

24) Малу аптечку треба мати все під рукою.

Крім цього мати на увазі й ті всі гігієнічні правила, що обов'язують у сталому таборі.

*Чи вже маєш „Пласшові приписи і розпорядки“?
Замовляй у Постачанню С. У. П. Е.!*

Що брати у мандрівний табор?

Кожний поодинокий учасник табору має взяти зі собою: Особисті документи (пас, пластову, або і туристичну виказку), повний однострій (капелюх, сорочку з відзнаками, хустину, короткі штани, пояс з карабінками, добрі, але вже уживані черевики, скарпетки — пончохи), напличник з бічними кишенями, резервне білля (грічко, спорт. підштанки, і хусточки до носа, 3 пари скарпеток-пончів), легкі, гумові черевики, светер, або тефлу блюзу, вітреху, або плащ проти дощу, покровець (коц), 2 рушники, мило до миття та прання, щітка і паста до зубів, гребінь, приладдя до голення, питанці до кушання, 2 єгирки до начиння, їдушку, горня, ліж, ложку, приладдя до шиття, запасові шкряні шнурівки, мотузок, ливу (10—15 м.), кусок дроту, цвянки, запненик, олівець, найнеобхідніші ліки (йодина, аспірина, хініна, ефір, вазеліна, Гофманові каплі, перев'язки, плястер, вата звичайна та залізна), мішочки на харчі, свічки, сірники, олій на черевики, мари з торбою, компас, свисток, бодай половинка австрійського (німецького) шатра, трохи запасових харчів, які не псуються і харчі на перші два дні мандрівки.

Провідник має взяти ще крім цього: Відривний бльок, вічне перо, лінійку, добру бусюлю та точні мари, розклад їзди, кишечки для хроніки та каси, годинник та свент. зброю револьвер (треба мати дозвіл).

Крім цього варта-би взяти: Фото-апарат, сокирку, лямпочку, ножички, музичні інструменти, крокомір, великий бльок для нарисів, менишу горбилу (хлібник) для дрібних річей і т. п.

Кожний гурток (3—5 осіб) має мати: 1 2 шатра (2—4 половинки), 2 казани по 5—6 л., покритки, вареху, яечко на чай, ливу, мяч, ліхтарню (на свічку, або нафту), щітку до черевиків, зеркала, мішочки на харчі.

Чи знаєш як працювати у пластовому гуртку? — Замов собі у
Постачанню С. У. П. Е. добру книжечку: „Пластовий Гурток“!

З нашого життя.

Хроніка.

* IX. Гурток ст. пл. „Перелетні“ в Загребі (тепер узнаний Командою С. У. П. Е. курінем). По вдалім виступі на югослав. Джемборі в 1932 р., праця на час завмерла. Однак підчас ферій деякі члени вели освітню працю між нашими переселенцями в Боснії. З початком цього шк. року, як збільшилось число членів і змінилась команда, праця знов оживилась. Цю-тижня відбуваються правильно сходи, на яких відчитуються реферати в обсягу історії, культури і т. п. До тепер відбулись реферати на такі теми: Берестейський мир; Дніпрові пороги й Дніпрельстан; В річницю скасування кріпацтва; Ярослав Мудрий (в річницю смерті); За самостійність Схід. Галичини; Провідні ідеї Т. Шевченка (в 120 урод.). Навязано вже тісніші звязки з югославянськими пластунами, а на сходинах югосл. ст. пл. „Брджана“ часо-густо заходять і „Перелетні“. На їхнє запрошення виголошено з нашої сторони два реферати про історію України, по чім були довші дискусії. Тепер ведуться переговори зі Союзом Югослав. Пластунів про зареєстровання IX. куріня, як самостійної одиниці. На ферії проєктуються виїзд до югосл. водного табору.

* XI. К. ст. пл. ім. Ф. Черника в Граці відновив свою діяльність. Курінним бр. Салабан.

* XIII. К. ст. пл. у Відні пригтовляється до сильного виступу з австрійськими пластунами, до участі у чеських інструкторських таборах та в наших таборах на Підкарпаттію.

* XIV. Курінь ст. пл.-ів і пл.-ок в Празі урядив 25 березня та 15 квітня цілоденні прогульки. 22. IV. закінчив свої сходи в душній домівці. Від тепер сходи будуть відбуватися лише в природі, на прогуляках. 29. IV. Курінь, відбувши прогульку, взяв участь у святі Юрія, яке влаштував Кіш пражських пластунів (чеських). Курінь виступав з українськими народними піснями та танками та був дуже прихильно прийтий, як вібраними пластунами, так і численною публікою. Це черговий успіх у наших зносинах із чужинцями. Дня 6. V. Курінь влаштував свято Юрія в Ржевніцях, сполучене з цілоденною прогулькою та святочною нагрою. В програму при ватрі ввійдуть: співи, ганці (аркан Курінч), піраміди, надання пл. імен, вертеп і т. п.

* З Команди С. У. П. Е. За перший чвертьрік своєї праці відбула К-да 10 засідань та 2 наради. З К-ди відійшли бр. Р. Мирович та бр. М. Бажанський. До К-ди увійшов перший заступник — с. М. Антоновичівна. Вхідних паперів 54 а вихідних 51. До каси вплинуло 1205 80 кч. До щадниці 950 70 кч. Видано 1747 25 кч., отже остане числних 409 25 кч. Рішено видавати „Пластові Вісті“ друком (замість „Вістей С. У. П. Е.“), робляться старання для утворення гуртка „Пласт-приятю“ в Празі, пригтовляється мандрівний табор на літо, переведено реєстрацію одної частини (Прага) у Союзі Чехослов. Пластунів, пригтовляється курс першої помочі (перша лекція 12. V.) та геренованства-картографії (перша лекція 1. V. на прогульці). Відновлено пл. курінь в Граці, збільшено пл. гурток в Загребі — на курінь. Уряджено дві малі виставки (з нагоди свята Т. Шевченка та реферату про Укр. Червоний Хрест).

Бр. М. Бажанському уділено 1 пл. кару.

Знертавгься увагу, що членські картки С. У. П. Е. важні тільки на гої рік, в котрому видані. На слідууючий рік треба їх відновляти (оплата 0-50 кч.).

* В місяці травні проєктуються: 1. V. Цілоденна прогулька при XIV. Кур. в Празі. На прогульці перша лекція картографії.

6. V. Свято Юрія. Цілоденна прогулька а нечером святочна ватра в Ржевніцях. Деякі пластуні їдуть габорувати вже в суботу.

11. V. Ширші сходи „Товариства українських інженерів“, на яких буде обговорюватись справа „Пласт-приятю“ в Празі.

12. V. відбудеться перша лекція „курсу першої помочі“. Курс буде відбуватися що-суботи у анатомічному інституті проф. Вайгнера на Карловому університеті, де будуть до диспозиції знамениті моделі та приладдя. Курс ведуть виваначні українські фахівці зі „Спілки Українських Лікарів“.

19-21. V. йдуть пражські члени С. У. П. Е. до Ліберця, де візьмуть участь у святі, що його улаштовує „Українська Громада“.

27. V. Цілоденна прогулька, зполуч на в відвідинами сокільського свята у Рженниці.

3 пластового світу.

* *Союз Пластунів Чехословацької Республіки* має 38.793 члнів. В тому числі 6 пластунок 5.254; старших пластунів і пластунок 2.359; провідників та інструкторів 3.231. Між іншими є у Союзі: Українців — емігрантів 66; Поляків 438; Німців 66; Малярів 2.058; Жидів 840; „Духновичців“ 293.

* *Славянське Джемборі* має відбутися 3-17 липня 1935 р. коло Варшави (Рембертув). Головна ціль — навчання як найгіснійших братніх в'язків в Пластунами інших народів. Тому обмежуються публичні виступи та змагання, а також будуть дуже обмежені відвідування таборів ширшою публікою. Джемборі має бути переведено так, що кожний табор буде жити нормальним таборовим життям. Кошти й з прогульками будуть біля 50. — вл. (250. — кч.).

* *До Міжнароднього Пластового Бюра* в Лондоні прийнято нового члена: Ліхтенштайн.

* *Лотнишські Пластуни* святкували недавно 15-ліття своєї існування. М'яють вони 129 пластових курнів з 5.897 членами: в тім 6 422 провідників а 1275 новиків.

* *В Італії* функцію Пласту виконує „Балілла“, що цілком опанувала школи. Ніхто не може ітти до вищої класи, або й покінчити школу, якщо не викаже вдовольного поступу також у фізичному вихованні.

* *В Пільзні* вийшла у чеській мові дуже потрібна для провідників книжочка Г. Кравса: „Курінні записки“. Коштує 250 кч. Кожний курінний повинен би її мати.

* *Загальні збори Союзу Пластунів Підкарпатської Русі* відбулися 15. IV. 34 при великій участі. В Союзі вступили чотири народности:

Українці: 88 частин з 3.280 членами (пластунів 970 у 24 частинах; пластунок 640 у 16 частинах; стар. пл. 115 у 8 част.; новченят 860 у 21 част.; лисичок 659 у 19 част.), Жиди: 26 частин з 710 членами, Маляри: 20 частин з 576 чл., Чехи: 6 частин з 120 членами.

На основі нових умов Союзові будуть від тепер підлягати також організації москофільських пластунів („Духновича“) з 293 членами та жидівських (Трумпельдор) з 356 членами. Тоді число членів Союзу зросте з 4686 на 5335.

До Управи вибрано майже тих самих людей, що були до тепер, лише референтом українських відділів вибрано Ю. Шерегія та сесг. І. Гірну, а заступником Б. Алиськевича, пресовим референтом бр. Ворона.

* Сумну вістку приносять часописи: В неділю, 29. IV. втопився в Боржани біля Берегова інж. Проппер, містоначальник „Союзу Пластунів Підкарпатської Русі“, що багато причинився до зорганізованія Пласту на Підкарпаттю.

* 1. IV. вийшло 2. число „Пластуна“ (Севлюш). Це число багато краще від першого. Має більше пластового матеріялу.

* *Участь Підкарпаття в Джемборі 1935. р.* Як відомо рішили Ширні Сходини Пластових Провідників (З. П. 34) в Ужгороді взяти участь в Джемборі у Варшаві 1935. У 4. числі „Пробов“ появилася стаття під заголовком: „Чи пойдуть наші пластуни до Варшави?“, котра дуже остро підняла проти згаданого рішення пл. провідників. Апелює до людської гідности та національної чести українських Пластунів Підкарпаття та остерігав їх, щоби не стали „бездушним засобом політичних обчислень“ — та кінчає боакпромісоно: „На тому Джемборі Українцям не має місця!“

Ріжне.

„Не має в тому сумніву, що наша Републіка має своє глибоке відношення і зобов'язана великою вдячністю за все Вашу армію і Радам всім прапівцям за все, що Ви виконали в часі перевороту і пізніше для скріплення та забезпечення нашої держави Републіки Чехословацької. Перед 15. літами 28. X. 1918, ми всі були свідками красної і не забутної праці, що її молоді пластуни виконали для нашого революційного перевороту і для нашої Републіки о котру тоді так заслужилися...“ (Так говорив Президент сенату др. Фр. Совкуп на Загальному З'їзді Чехословацьких Пластунів 25. II. 34 р.).

* *Жіночий З'їзд* відбудеться в Ужгороді в часі від 27—28 травня. Воєвмуть у ньому участь, між іншими, також відділи українських пластунок Підкарпаття.

* *Учительський З'їзд* відбудеться 28. VI. 1934.

* *З'їзд Української молоді Підкарпаття* пригтовляється на час 29. VI.—2. VII. 1934 в Мукачеві. Кличем З'їзду є: „Віра у власні сили!“

* *Окружний З'їзд „Просвіти“* має відбутися в початком липня у Мукачеві.

* *„Гіса — науково-освітній листок“*. Так називається часопис, що його видають вже третій рік ученики торговельної академії в Мукачеві. Формат фоліо, друквано на цикльостилі з рисунками. Містить цей часопис статті виховні, літературні спроби молодих авторів, популярно-наукові і т. п. Яко прояв і засіб шляхетної активності нашої молоді заслуговує він на всесторонню піддержку!

* *Українська Бібліотека ім. С. Петлюри* в Парижі за 60 років існування аїбрала вже 13.000 книг ріжними мовами. В читальні в 102 органи преси. Бібліотека має п'ять філій. Завдання Бібліотеки служити своїм і чужинцям та бути показником культурних надбань українського народу. Заслуговує на всесторонню підтримку!

Звертатися на адресу: Monsieur Ivan Rudicev, 41, Rue de la Tour d'Auvergne Paris 9. France.

Від Адміністрації.

На домагання наших Читачів, щоби розширити „Вісти“ та містити більше виховних та літературних статей мусимо відповісти, що це залежить тільки від самих Читачів: Якщо відстанемо вчас передплату а може ще й датки на пресовий фонд, тоді зможемо розширити наші „Вісти“ бодай на 16 сторін. Тоді зможемо містити згадані статті, бо тепер мусимо обмежитися в браку місяця на найконечніше.

Річна переплата на „Пл. Вісті“ виносить 10.- Кч. Одно чис. 1.- Кч.

З М І С Т :

О. Стефанович: Юрій; — Пару-Ангаре: Прогулька; — Підготовка до табору; — Гігієна мандрівного табору; — Що брати у мандр. табор? — З нашого життя; — З пластового світу; — Ріжне.

О В С Л А Н :

О. Stepanovych: Jurij; — Paгу-Ангаре: Vylel; — Připrava do táboru; — Hygiene putovního táboru; Co s sebou do putov. táboru? — Z našeho života; — Ze skautského světa; — Různé.

„ПЛ. ВІСТІ“ виходять що-місячно крім липня та серпня. Відповідальна редакторка М. Готлібова, Прага XVII. На Вацлавце 316. Видавець і власитель: Союз Українських Пластунів Емігрантів. Адреса С. У. П. Е., редакції і адміністрації: Інж. Е. Кульчицький, Прага XVII.. На Вацлавце 316. Часописні значки дозволено Дирекцію Пошт та Телег. ч. 81.659/VII-1934. Конго у пошт. шадниці, Прага. 80.802.

„PLASTOVI VISTI“ vycházejí jednou měsíčně mimo červenec a srpen. Odpovědná redaktorka M. Gottliebová. Praha XVII., Na Václavce 316. Majitel a vydavatel: Svaz Ukrajinských Skautů Emigrantů. Adresa Svazu, Redakce a Administrace: Ing. E. Kulčický, Praha XVII., Na Václavce, č. p. 316. Nov. sazba povolená řed. pošt a tel. č. 81.659/VII-1934. Účet pošt. spořitelny, Praha, 80.802. Cena jednotl. čísla 1.—Kč.